

Lärarhandledning

Mod och mirakel på Mallis

av Emma Lind & Sofia Brattstig

När Jasmin, Myrra och pappa kommer ner till Mallis blir inget som de har tänkt sig. Rehabresan innebär utmaningar de aldrig kunnat föreställa sig. Träningen är supertuff och ledarna vill att de pratar ut om allt det där jobbiga. Dessutom finns den dryga tjejen Nora där som vill förpesta Jasmins tillvaro ännu mer. Men det finns också hemligheter vid stranden som bara Jasmin känner till. Kanske kan veckorna i Spanien göra Jasmin starkare, på fler sätt än ett.

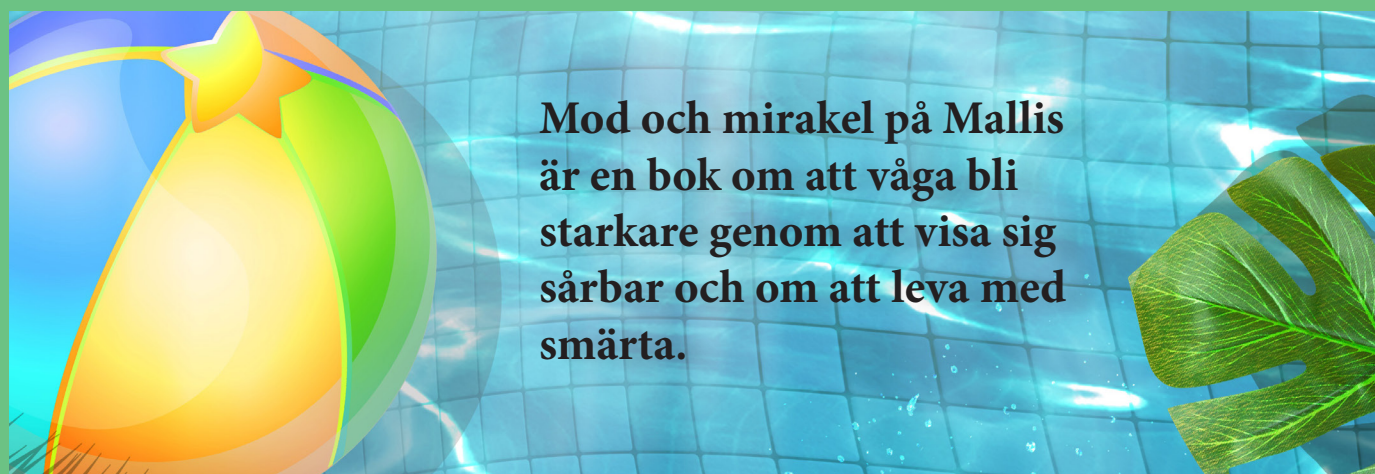
Syfte med boken

Att leva med en funktionsnedsättning är att stöta på problem, framför allt genom oförstående omgivning och bristfälliga anpassningar. I boken *Mod och mirakel på Mallis* möter vi två av de cirka 1700 barn i Sverige som har reumatisk sjukdom och lever med smärta som inte alltid förstås av anhöriga, vänner eller skolan. Systrarna Jasmin och Myrra är påhittade karaktärer men författarna till boken har stor kunskap om sjukdomen och hur den påverkar barn och unga i samma situation.

Genom att läsa boken tillsammans med eleverna öppnas möjligheter för samtal kring funktionshinder, funktionsnedsättning, alla människors lika värde, rättigheter till stöd, hjälp och anpassning samt förståelse för att en funktionsnedsättning kan vara både synlig och osynlig, samt vara en naturlig del av en människa utan att för den sakens skull beskriva hela människan.

Reumatisk sjukdom: Barn som lever med smärta och som har nedsatt förmåga att röra sig kan möta på fördomar och oförståelse. Barn med reumatisk sjukdom upplever ofta att deras sjukdom varierar. Ena dagen fungerar det att vara med på gymnastiken, men dagen därpå kanske det är svårt att spela fotboll på rasten. Reumatisk sjukdom hos barn kan bland annat innebära inflammation i en eller flera leder som gör att barnet får ont och har svårt att röra sig.

Sjukdomen kan även påverka kroppen, humöret och hälsan på andra sätt. Massage, avslappning och träning på rätt sätt kan bidra till lindring av smärtan. Det finns även mediciner som kan dämpa inflammationen och lindra besvären.

Koppling till LGR 22 (åk 4-6)

Skolan bygger på demokratins grund. Demokrati förutsätter uppfattningen om människors lika värde och rättigheter. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Syftet med konventionen är att främja, skydda och säkerställa det fullt och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning.

Barnkonventionen. Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Genom att läsa boken *Mod och mirakel på Mallis* och diskutera den i klassrummet konkretiseras både FN:s konvention och barnkonventionen.

LGR22 Samhällskunskap:

Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss i en komplex värld, ta ansvar för vårt handlande och främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar förtrogenhet med demokrati och mänskliga rättigheter. Att prata om funktionsnedsättning är att konkretisera barnkonventionen och konventionen om de mänskliga rättigheterna. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv. Eleverna ska också stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

LGR22 Svenska:

Genom undervisningen ska elevernas ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Genom att diskutera temat i boken och koppla det till barnkonventionen och mänskliga rättigheter får eleverna öva på att använda språket i den kontexten.

Genom att sätta ord på frågor som gäller funktionsnedsättning, diskriminering och mänskliga rättigheter ökar också medvetenheten kring frågorna och möjligheterna både att tala för sin sak och för andra personers räkning. Målet med diskussionsfrågorna nedan är att få eleverna att fundera över hur personer med funktionsnedsättning kan möta hinder i vardagen och sätta ord på varför det är viktigt att göra anpassningar så att alla människor ska kunna delta på lika villkor vad gäller utbildning, arbete, familj, bostad, fritid m.m.)

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva. Att läsa en bok tillsammans är ett utmärkt tillfälle att skapa läslust. Genom att diskutera bokens innehåll och uppbyggnad skapas också lättare förståelse för innehållet.

Diskussionsfrågor samhällskunskap

Vad är en funktionsnedsättning?

Möjliga svar: Synnedsättning, hörselnedsättning, intellektuell funktionsnedsättning, rörelsehinder, neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Vad är diskriminering? Hur kan en person med funktionsnedsättning möta diskriminering?

Möjliga svar: Fysiska hinder, tex icke anpassade byggnader. Trappor utan ramper eller hiss. Kommunikation, genom till exempel otillräcklig eller otillgänglig information (till exempel video utan ljud, text eller syntolkning).

Varför ska vi prata om funktionsnedsättning?

Möjliga svar: För att vi ska förstå varandra bättre. Alla ska få samma möjligheter att gå i skola, delta i fritidsaktiviteter, få ett jobb, egen bostad mm. För att ta bort fördomar kring funktionsnedsättningar och öka kunskapen.

Hur kan man anstränga sig för att inkludera människor med funktionsnedsättning?

Möjliga svar: Fråga personen vad den behöver för att en aktivitet/situation ska fungera. Om man bygger nytt kan man fråga olika personer med funktionsnedsättning vad som är bra för dem vad gäller till exempel ljud, ljus, färg. Följa de lagar och regler som finns. Ha personer tillgängliga som kan hjälpa till. Förenkla informationen, till exempel använda enklare ord och kortare meningar. Se till att information presenteras på olika sätt, till exempel både via ljud och text.

Varför tror du Jasmin och Myrra åker på rehabiliteringsläger?

Möjliga svar: För att värmen gör att deras leder gör mindre ont. För att bra träning och rehabilitering främjar hälsa och ger tjejerna bättre förutsättning till att må bättre på längre sikt. Denna möjlighet var mer utbredd tidigare. I dagsläget kan det vara svårt att få rehabiliteringsresa godkänd.

Hur tror du att det är att leva med smärta?

Möjliga svar: Alla kan relatera till hur det är att ha ont. Här kan man diskutera vad det innebär att ha ont. Hur blir humöret? Hur känns det att behöva förklara sin smärta, som dessutom kan förändras från dag till dag? Hur märker man på någon att personen har ont? Hur kan man underlätta för en vän att prata om sin smärta (eller andra problem).

Många barn och unga lever med smärta!

Tips till lärare: Det kan finnas elever i klassen som har funktionsnedsättning eller som har anhörig med funktionsnedsättning. Undvik att sprida fördomar eller stereotypiska beskrivningar av personer med tex nedsatt syn, hörsel, rörelseförmåga eller liknande (alla som har nedsatt syn har tex inte ledarhund, alla med nedsatt rörelseförmåga använder inte rullstol osv). Ta vara på möjligheten att fånga upp elever som kanske öppnar sig för första gången om något som rör funktionsnedsättning. Skapa gärna tillfälle för samtal enskilt med lärare eller i mindre grupper. Betona alla människors lika värde och att vi alla har varierande förmågor och resurser. Lyft gärna fram att en person kan vara både tex mamma, ingenjör och ha en funktionsnedsättning. Och att barn med funktionsnedsättning har rätt att få stöd och hjälp för att kunna leva sitt liv på samma villkor som vem som helst.

Diskussionsfrågor svenska (per kapitel)

Kapitel 1

- Var utspelas berättelsen? Ge exempel i texten som beskriver miljön.
- Vem är bokens huvudperson?
- Hur påverkar Jasmins sjukdom hennes vardag?

Kapitel 2

- Varför reagerar Jasmin när den äldre kvinnan vid poolen kallar centret för "handikappställe"?
- Varför tror du att Jasmin inte vill prata om sin sjukdom?

Kapitel 3

- I undersökningsrummet pratar sjuksköterskan och Jasmin om "skov", vad innebär det?
- När pappa säger att hotellrummet är härligt så skrattar Jasmin och Myrra. Varför?

Kapitel 4

- Hur känns det för Jasmin när hon ser Tilly och Nora tillsammans?
- Vad är en marionettdocka?
- När kan du känna dig stressad?
- Vad hjälper Jasmin att känna sig mer avslappnad och må bättre innan hon somnar?

Kapitel 5

- Hur känner Jasmin inför grillkvällen?
- Vad betyder det för Jasmin att Myrra är med på lägret?

Kapitel 6

- Hur mår Jasmin under grillkvällen?
- Leta efter dofter och hur de beskrivs i kapitlet.
- Hur kände Jasmin när Myrra också fick diagnosen reumatism?

Kapitel 7

- Vad tror du det är för "spöke" som Myrra ser?
- Vilken högtid närmar sig?

Kapitel 8

- Hur känner sig Jasmin när hon tänker tanken att prata om sin sjukdom?
- Varför har Jasmin och Pedro svårt att förstå varandra?

Kapitel 9

- Varför vill inte Jasmin prata engelska?
- Vad jobbar en fysioterapeut med?
- Hur reagerar Jasmin på Joakims fråga: "Du vet att du inte är ensam?"
- Hur hade Joakim det innan han fick diagnos på sin sjukdom?

Kapitel 10

- Varför lurar Jasmin Nora?

Kapitel 11

- Varför vill Joakim att Jasmin ska delta i gruppsamtalen?
- På vilket sätt hjälper Tilly Jasmin att våga delta i samtalen?

Kapitel 12

- Varför kan det vara svårt för andra att förstå hur en person med reumatism mår?
- Vad betyder det att prata med någon annan som förstår för ungdomarna på lägret?

Kapitel 13

- Vad har Pedro och Antonio för plan för katterna?
- Varför har Pedro ingenstans att bo för tillfället?

Kapitel 14

- Hur märks det att Nora är arg?
- Varför har Joakim med sig en rullstol?

Kapitel 15

- Joakim funderar över något, vad?
- Vad gör Jasmin för att muntra upp honom?

Kapitel 16

- Hur kan vi gissa oss till vad Pedro känner?
- Vad gör Jasmin för att hjälpa Pedro?

Kapitel 17

- Vad har Jasmin för tankar om loppet de ska springa?
- Jasmin pratar engelska med Pedro, varför är det lättare för henne nu tror du?

Kapitel 18

- Vad heter farmor på spanska?
- Hur påverkar reumatismen Tillys farmor?
- Varför reagerar Jasmin när Nora säger att det är synd om dem?

Kapitel 19

- Hur gör farmor för att hjälpa Pedro?

Kapitel 20

- Vad har du lärt dig om reumatisk sjukdom när du har läst boken?
- Visste du att reumatism kan leda till funktionsnedsättning?
- Vilka andra funktionsnedsättningar än rörelsenedsättning känner du till?
- Hur tycker du samhället (du, jag, vi) kan agera för att underlätta för människor med funktionsnedsättning?